

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหาการศึกษา

มลาบรีเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อยู่ทางตอนเหนือของประเทศไทยปัจจุบันพบใน 2 จังหวัดคือน่านและแพร่ สังคมของพวกเขามักจัดให้อยู่ในกลุ่มสังคมเก็บของป่า-ล่าสัตว์ (Hunter-gatherer society) แบบแผนทางสังคมและวัฒนธรรมพัฒนาอยู่ภายใต้เงื่อนไขของธรรมชาติอย่างเด่นชัดโดยมีการติดต่อกับโลกภายนอกน้อยมาก พวกเขาเป็นที่รู้จักกันค่อนข้างแพร่หลายในหลายชื่อที่คนภายนอกเรียกพวกเขา คือ "มลาบรี" "ยุมบรี" "ม้ากู"(ภาษาม้ง) "ซาตองเหลือง" "ผีตองเหลือง" หรือ "ตองเหลือง" (ชนัญ วงษ์วิภาค, 2542)

งานศึกษาสังคม มลาบรีที่ผ่านมามักกล่าวถึง มลาบรีเคลื่อนย้ายมาจากเขตประเทศลาว ต้องอยู่อย่าง "เร่ร่อน" เพราะมีข้อห้ามตามจารีตที่บรรพบุรุษได้บอกไว้ว่า ห้ามมลาบรีอาศัยอยู่เป็นหลักแหล่งถาวร รวมทั้งห้ามทำการเพาะปลูกด้วย เพราะจะเป็นการทำให้ "ผี" ไม่พอใจ อันจะส่งผลให้ชาวมลาบรีต้องประสบกับเคราะห์ร้ายต่างๆ (Surin, 1992) เช่น ถูกสัตว์ป่าทำร้าย ตกต้นไม้หรือเจ็บป่วยเป็นต้น ตามระบบโลกทัศน์ของมลาบรี ผีควบคุมสรรพสิ่ง ผีเป็นเจ้าของป่า ภูเขา แม่น้ำ ลำธาร คนเมื่อตายลง วิญญาณจะล่องลอยอยู่ตามป่าเขาและตามที่ต่างๆ ผีและอำนาจของผีปรากฏออกมาในหลายรูปลักษณะหรือสัญลักษณ์ เช่น พ้าร้อง พ้าแลบ สายรุ้ง หรือการเจ็บป่วยของผู้คนเป็นต้น ในระบบโลกทัศน์แบบนี้ ชาวมลาบรีจะไม่ครอบครองผืนป่าจะมีก็เพียงการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการยังชีพเท่านั้น ทั้งนี้เพราะ ผีไม่อนุญาตให้ชาวมลาบรีทำการเพาะปลูกสิ่งใดๆ บนผืนดินได้ (Trier, 1986)

แต่สังคมของมลาบรีก็ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการถูกผนวกกลืนเข้ามาสู่กระแสการเมือง สังคม เศรษฐกิจของชาติและกระแสโลกาภิวัตน์ได้ โดยเป็นผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจการเมืองในภูมิภาคนี้ แถบภาคเหนือของไทย ป่าไม้หล่อเลี้ยงชีวิตของผู้คนตามท้องถิ่นต่างๆ อีกทั้งยังเป็นแหล่งกำเนิดแม่น้ำสายสำคัญของประเทศหลายสายด้วยกัน แต่นับจากประเทศไทยเข้าสู่สถานการณ์ที่มหาอำนาจตะวันตกได้ขยายอำนาจเข้ามาในภูมิภาคแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ลัทธิล่าอาณานิคมอังกฤษ ทำให้ประเทศไทยต้องทำสนธิสัญญาบาวริง (Bowring Treaty) ใน ปี พ.ศ. 2398 สนธิสัญญาดังกล่าวได้นำประเทศเข้าสู่ระบบตลาดโลก พร้อมกับที่หัวเมืองเหนือในฐานะเมืองประเทศราชก็ถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของสยาม ในระยะต่อมาสมัยรัชกาลที่ 5 เมื่อมีการปฏิรูปการปกครอง นับเป็นจุดเริ่มของการทำไม้

อย่างเป็นทางการ ยังผลให้ป่าไม้ถูกทำลายลงอย่างมากในขณะที่ไม้สักกลายเป็นสินค้าส่งออกสู่ทวีปยุโรป

แต่เดิมการทำไม้ตกอยู่ในอำนาจของเจ้าผู้ครองนครฝ่ายเหนือ ป่าไม้สักเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของเจ้าผู้ครองนคร แต่อำนาจสิทธิ์ดังกล่าวก็สิ้นสุดลงในสมัยรัชกาลที่ 5 นับเป็นการเข้ามาของอำนาจรัฐชาติที่เข้มข้นมากขึ้น อำนาจการจัดการป่าไม้จึงได้มีการโอนมาเป็นของรัฐโดยสมบูรณ์ เมื่อ 18 กันยายน 2439 อันเป็นวันสถาปนากรมป่าไม้ (ชยันต์ วรรณะภุติ, 2534) นับเป็นการเปลี่ยนแปลงอำนาจควบคุมทรัพยากรแบบรวมศูนย์ที่ให้อำนาจกรมป่าไม้เป็นผู้ดำเนินการออกใบอนุญาตสัมปทานทำไม้สักที่อุดมสมบูรณ์ในภาคเหนือให้กับบริษัทตะวันตก อันสะท้อนปรัชญาการจัดการป่าไม้ในช่วงแรกของกรมป่าไม้คือ การตัดไม้และแปรรูปเพื่อส่งออก (เบลโล และคณะ, 2542)

อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากปฏิวัติการปกครองเมื่อปี พ.ศ. 2475 การให้สัมปทานทำไม้กับชาวต่างชาติก็ค่อยๆ ถูกยกเลิกไป แต่การทำไม้เชิงพาณิชย์ก็ยังคงมีการดำเนินต่อไปโดยชาวไทย เป็นหัวหอกในการทำลายป่าต่อไป (เบลโล และคณะ, 2542) ในช่วงปี พ.ศ. 2516 รัฐโดยกรมป่าไม้ได้ให้สัมปทานป่าในแถบป่ารอยต่อจังหวัดแพร่และน่านแก่บ้านห้วยโรงและได้ขยายการทำไม้ลึกเข้าสู่เขตป่าลึกซึ่งไม่มีชนกลุ่มใดอาศัยอยู่ ยกเว้นกลุ่มมลาบรี ซึ่งทำให้พวกเขาต้องหนีเข้าสู่ป่าลึกเข้าไปอีกในขณะที่ป่าไม้ถูกทำลายอย่างหนัก (Surin, 1992)

วิถีชีวิตของมลาบรีคงมีการเปลี่ยนแปลงไปไม่มาก หากไม่มีการเข้ามาของอำนาจรัฐในรูปของการพัฒนาพื้นที่ภูเขารวมทั้งการเข้ามาของระบบตลาด จากเดิมที่ป่าอันเป็นพื้นที่ให้ความมั่นคงแก่ชีวิตของมลาบรีต้องเหลืออยู่แต่ในบริเวณป่าลึก การทำไม้ทำให้เกิดเส้นทางที่เชื่อมป่ากับเมือง มีการเคลื่อนย้ายของผู้คนเข้าสู่เขตป่ามากขึ้นซึ่งรวมไปถึงกลุ่มชาติพันธุ์ม้งด้วยความผันผวนของระบบตลาดทำให้ม้งประสบกับภาวะหนี้สินอย่างไม่เคยมีมาก่อน พวกเขาแก้ปัญหาโดยการบุกเบิกพื้นที่ป่าลึกเข้าไปอีก พื้นที่ป่าที่ถูกถางจึงเพิ่มมากขึ้นจากเดิมที่ถูกบริษัททำไม้ทิ้งไว้เป็นจำนวนมากเมื่อการทำไม้หยุดไปในปี พ.ศ. 2524 หลังจากที่ไม่มีไม้ใหญ่ให้ตัดในแถบพื้นที่ป่ารอยต่อจังหวัดแพร่และน่านอีกต่อไป เมื่อความอุดมสมบูรณ์ของป่าลดลง การขุดหาไม้เพื่อยังชีพของชาวมลาบรีก็ขุดได้น้อยลง เพราะที่ไหนๆ ม้งก็จับจองเป็นเจ้าของปลูกรูปร่างอื่นๆ ทั้งหมดนี้จึงเร่งให้มลาบรีต้องออกมาติดต่อกับโลกภายนอกมากยิ่งขึ้นเพื่อความอยู่รอด (วิสุทธิศรีวิศาล, 2538)

ปัจจุบันนี้ วิถีวัฒนธรรมของชาวมลาบรีจึงมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นมากมาย ชาวมลาบรีเริ่มรู้จักการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์แล้ว (Chanan, 1992) การเป็นแรงงานรับจ้างในไร่ของม้งเพื่อ

แลกเปลี่ยนค่าจ้างและอาหาร ก็ทำให้พวกเขาได้เรียนรู้การเพาะปลูกจากชาวม้ง ในขณะที่เดียวกันก็เป็นโอกาสที่ชาวมลลปรีจะสามารถได้รับที่ดินซึ่งชาวม้งยอมแบ่งที่ไรของตนบางส่วนให้ชาวมลลปรีทำการเพาะปลูกข้าวไร่เพื่อเก็บไว้บริโภคเองด้วย และในธุรกิจท่องเที่ยว ก็มีบริษัททัวร์นำนักท่องเที่ยวเข้ามาดูวิถีชีวิตของพวกเขา โดยให้ค่าตอบแทนเป็นสิ่งต่างๆ (ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดน่าน, 2544ก) รวมไปถึงการตั้งชุมชนเป็นหลักแหล่ง โดยเป็นความพยายามจากทั้งรัฐ องค์กรพัฒนาเอกชนและกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ที่ต้องการดึงให้พวกเขาอยู่เป็นหลักแหล่ง เช่นศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขาจังหวัดน่านได้จัดหาที่ดินจากเดิมที่เป็นพื้นที่ทำไร่ของชาวม้งบ้านห้วยหยวกจังหวัดน่านเพื่อนำมาสร้างเป็นที่อยู่อาศัยของชาวมลลปรีในพื้นที่แถบดอยภูเค็งด้วย

อย่างไรก็ตาม งานศึกษาและบทความเกี่ยวกับสังคมมลลปรีที่ผ่านมา แม้จะมีคุณูปการที่ช่วยอธิบายถึงวิถีชีวิตของชาวมลลปรีที่ปรับตัว พัฒนาแบบแผนทางวัฒนธรรมให้อาศัยอยู่ในป่าอย่างกลมกลืน แต่การอธิบายถึงคนกลุ่มนี้ด้วยมุมมองแบบนิเวศน์วัฒนธรรม ทำให้มองสังคมของมลลปรีในระดับจุลภาค อีกทั้งการได้รับอิทธิพลจากแนวคิดสายวิวัฒนาการยังทำให้มองการดิ้นรนของชาวมลลปรีเป็นเพียง "การปรับตัว" ของผู้คนในสังคมชนเผ่าที่ยากไร้ ด้อยพัฒนาและอยู่ปลายสุดของความทันสมัย เข้าสู่รูปแบบสังคมที่ศิวิไลซ์กว่าอย่างสังคมภายนอก ที่มีการตั้งถิ่นฐานถาวร มีการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ มีการศึกษารวมทั้งการเข้ามาเป็นพลเมืองแห่งรัฐชาติในฐานะ "ไทยใหม่" เป็นต้น (ไทยรัฐ, 2544; สยามรัฐ, 2542)

มุมมองดังกล่าวทำให้เกิดการละเลยมิติของความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามี ความสำคัญต่อการทำความเข้าใจสังคมมลลปรีในบริบทใหม่ อันเป็นการเผยให้เห็นถึงความขัดแย้งในการช่วงชิงการเข้าถึงทรัพยากรของกลุ่มต่างๆ ในสังคมที่ไม่เท่าเทียมกันโดยเฉพาะในบริบทของการเมืองเชิงพื้นที่ซึ่งรัฐอาศัยการควบคุมพื้นที่เป็นวาทกรรมในการควบคุม กีดกันการเข้าถึงทรัพยากรของผู้คน (Vandergeest and Peluso, 1995) รวมทั้งระบบตลาดและการท่องเที่ยวได้ถูกเข้ามาส่งผลต่อชีวิตของผู้คนในแถบภูเขา ซึ่งก็สอดคล้องกับที่อานันท์ กาญจนพันธุ์ (2543ข) ได้ตั้งข้อสังเกต แนวทางการศึกษาการจัดการทรัพยากรตามแนวคิดนิเวศน์วัฒนธรรมไว้ว่า "การผูกติดอยู่กับหน่วยทางสังคมในระดับจุลภาคยังทำให้ละเลยเงื่อนไขสำคัญๆ ในความสัมพันธ์ระดับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเมือง ซึ่งสามารถสร้างทั้งข้อจำกัดและสร้างเสริมพลวัตในการจัดการทรัพยากรระดับชุมชน ... แนวทางการศึกษานี้ได้ละเลยมิติของความสัมพันธ์ด้านขัดแย้ง ทั้งภายในชุมชนและระหว่างชุมชนกับรัฐ ทั้งๆ ที่เป็นประเด็นเกี่ยวกับ

ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ซึ่งสะท้อนนัยของความไม่เท่าเทียมกันในสังคม และมีผลต่อการจำกัด และการละเมิดสิทธิของชุมชนท้องถิ่นในการเข้าถึงทรัพยากร"

ยิ่งไปกว่านั้น การใช้มุมมองแบบวิวัฒนาการเพื่ออธิบายสังคมของมลาบรียังเป็นเหมือน การยอมรับอย่างปราศจากข้อสงสัยทั้งอาจเป็นไปได้หรือไม่ตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม ในอัตลักษณ์ของ ความเป็นมลาบรี ซึ่งเท่ากับเป็นการมองอัตลักษณ์ของชาวมลาบรีอย่างหยุดนิ่ง ตายตัว เป็น เหมือนสิ่งที่มีมาแต่ดั้งเดิม และการที่ไม่ตั้งคำถามกับอัตลักษณ์ของความเป็นมลาบรี จึงเท่ากับเป็น การตอกย้ำการรับรู้ของสังคมที่มีต่อการมองอัตลักษณ์ความเป็นมลาบรีแบบสาร์ฐถะนิยมต่อไป และนำไปสู่โครงการกรรมของอัตลักษณ์ที่กลับมาสร้างปัญหาให้กับคนชายขอบอย่างมลาบรีใน หลายกรณี เช่น กรณีที่ชาวบ้านหลายหมู่บ้านในอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน เข้าร้องเรียนต่อ อำเภอให้ขับไล่ชาวมลาบรีออกจากพื้นที่ป่าบ้านหลวงอันเป็นป่าชุมชนที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของ ประเทศ ด้วยการกล่าวหาว่า หากชาวมลาบรียังคงอยู่ที่นั่น มลาบรีจะเป็นสาเหตุที่จะนำไปสู่ การทำลายความอุดมสมบูรณ์ของป่าต้นน้ำ ความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมรวมทั้งยังเป็นผู้ที่ แพร่กระจายเชื้อโรคต่างๆ ด้วย เป็นผลให้พวกเขาต้องย้ายออกจากพื้นที่ป่าแห่งนั้น (Bangkok Post, 1998) ในขณะที่ทางจังหวัดและกลุ่มบริษัทท่องเที่ยวพยายามจะพัฒนาส่งเสริมให้คนกลุ่มนี้ เป็น "ทรัพยากรการท่องเที่ยว" ของจังหวัด อันเป็นความพยายามในการแสวงหาผลประโยชน์จาก การสร้างอัตลักษณ์ของคนชายขอบของสังคมอย่าง "ผีตองเหลือง" ให้ดูมีความแปลกประหลาด กว่าชนกลุ่มใดๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวมาสู่จังหวัดน่าน (เดลินิวส์, 2540)

จากกรณีข้างต้น ย่อมบ่งบอกถึง การนิยามความหมายของความเป็นมลาบรีหรือ การสร้างภาพตัวแทนของมลาบรีมิใช่สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาอย่างบริสุทธิ์ ไร้เดียงสา ตรงกันข้าม การสร้างอัตลักษณ์มีลักษณะเป็นการเมืองอีกแบบหนึ่งเช่นกัน เพราะในเมื่ออัตลักษณ์เป็นสิ่งที่ บ่งบอกถึงความมีตัวตนของผู้คน เป็นสิ่งที่บอกคนอื่นว่าเขาเป็นใคร มีตัวตน มีสิทธิหรือมีตำแหน่ง แห่งที่ในพื้นที่ทางสังคมอย่างไร (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2544) การช่วงชิงการสร้างอัตลักษณ์ ของชนกลุ่มน้อยนำไปสู่ปฏิบัติการของอำนาจที่ขอบธรรมของชนกลุ่มใหญ่ที่อาศัยการช่วงชิง การสร้างอัตลักษณ์เป็นวาทกรรมเพื่อกีดกันการเข้าถึงทรัพยากรของชนกลุ่มน้อยอย่างมลาบรี หรืออีกนัยหนึ่ง ก็คือการผลักดันให้มลาบรีตกไปอยู่ในสภาวะชายขอบของสังคมนั่นเอง

ผู้วิจัยจึงเห็นว่า มุมมองที่เคยใช้ศึกษาชาวมลาบรี ที่มีมาแต่เดิม ไม่เพียงพอต่อ การทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่ในขณะนี้ ทั้งนี้เพราะนอกจากจะมองข้ามมิติ ของความสัมพันธ์เชิงอำนาจอันซับซ้อนและมีความเป็นพลวัตที่ผู้คนกลุ่มต่างๆ มีอำนาจเข้าถึง ทรัพยากรไม่เท่าเทียมกันแล้ว การมองอัตลักษณ์ของความเป็นมลาบรีแบบสาร์ฐถะนิยม ก็ทำให้

มองไม่เห็นถึงความสำคัญของการเมืองของการสร้างอัตลักษณ์ อันเป็นพื้นที่ซึ่งผู้คนที่ตกอยู่ในสภาวะชายขอบจะใช้เป็นอีกหนึ่งเวทีของการต่อสู้ดิ้นรนเพื่อสร้างโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรได้บ้าง (สฤณี ณัฐพลวัฒน์, 2544; สมบัติ คำบุญเรือง, 2540)

ในงานศึกษาเรื่อง มลาบรีและการชวงชิงทรัพยากรในบริบทของการพัฒนาโดยรัฐ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของชาวมลาบรีในรัฐชาติไทยเพื่อเข้าใจถึงบริบทเชิงนโยบายและภาพความเข้าใจที่รัฐชาติไทยมีต่อการดำรงชีวิตอยู่ในป่าชาวมลาบรี ในขณะที่สังคมชาวมลาบรีนั้นมีพลวัตขององค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรโดยเฉพาะที่ดินและป่าภายใต้บริบทของการพัฒนาของรัฐชาติอย่างไร แล้วเมื่อต้องถูกปิดล้อมจากการพัฒนาและกลุ่มอำนาจภายนอกนั้น ชุมชนชาวมลาบรีต้องประสบปัญหาในการจัดการทรัพยากรอย่างไรบ้าง ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึง สภาพการจัดการทรัพยากรในบริบทของการตกเป็นชนชายขอบของสังคม เพราะหากจัดการทรัพยากรในช่วงนี้ทำได้ไม่ดี ก็อาจเป็นการนำพวกเขาเข้าสู่ความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อมซึ่งจะมีผลสะท้อนกลับมาสู่วิถีชีวิตที่ยากลำบากยิ่งขึ้นของชาวมลาบรีเอง

นอกจากนี้ เพื่อให้เห็นถึงความซับซ้อนของการเมืองของการชวงชิงทรัพยากร ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึง การเปลี่ยนแปลงการให้ความหมายต่อพื้นที่และทรัพยากรของมลาบรีท่ามกลางบริบทและเงื่อนไขต่างๆ ของการพัฒนา ทั้งนี้จากการที่กลุ่มมลาบรีในบริบทที่ถูกผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทำให้ต้องพึ่งพาโลกภายนอกมากขึ้นนั้น การที่กลุ่มต่างๆ เช่น รัฐ องค์กรพัฒนาเอกชนและกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ พยายามดึงให้ชาวมลาบรีเข้าสู่ระบบการผลิตใหม่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และมนุษย์กับทรัพยากร เช่น ชาวมลาบรีนอกจากจะรับจ้างม้งในไร่แล้ว พวกเขา (มลาบรี) ก็มีความต้องการที่ดินเพื่อทำการเพาะปลูกเพื่อตนเองด้วย ในขณะที่เดียวกัน ปัญหาเรื่องที่ดินในแถบภูเขายังอยู่ในความขัดแย้งระหว่างผู้อ้างสิทธิ์ 3 กลุ่มหลักคือ รัฐโดยเฉพาะกรมป่าไม้ กลุ่มคนพื้นราบจากอำเภอบ้านหลวงในนาม กลุ่มบ้านหลวงหวงป่า และกลุ่มชาติพันธุ์ม้งซึ่งใช้ที่ดินในการเพาะปลูกโดยอาศัยแต่เพียงหลักตามจารีตแทนหลักกฎหมาย เนื่องจากรัฐไม่รับรองสิทธิบนที่ดินทำกินเนื่องจากเห็นเป็นป่าสงวนแห่งชาติทำให้ออกใจไม่ได้ และที่ดินทำกินก็ยังคงถูกผนวกเข้าสู่ในเขตที่ขยายเป็นพื้นที่ป่าอุทยานแห่งชาตินันทบุรี จังหวัดน่านไปแล้ว จากเดิมที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำยาว-น้ำสวดและป่าสงวนแห่งชาติป่าถ้ำผาตูป ตามแผนงานที่กรมป่าไม้เสนอในปี พ.ศ. 2539 การตั้งถิ่นฐานใหม่ (จริงแล้วก็ไม่ได้เป็นผู้มาใหม่ในพื้นที่เพียงแค่พวกเขาไม่ได้ปักหลักอยู่อาศัยอย่างถาวรอย่างในปัจจุบัน) ของมลาบรีจึงเท่ากับเป็นการเพิ่มความซับซ้อนของผู้ใช้ทรัพยากรในพื้นที่ขัดแย้งและทำให้ความขัดแย้งในการเมืองของการจัดการทรัพยากรบนพื้นที่สูงมีความซับซ้อนยิ่งขึ้นด้วย

ยิ่งไปกว่านั้น เพื่อจะเข้าใจถึงความพยายามต่อสู้ดิ้นรนกับสภาวะดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาถึง ปฏิบัติการของการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจในบริบทและเงื่อนไขต่างๆ อันเกี่ยวข้องกับการช่วงชิงทรัพยากรของมลาบรีผ่านกระบวนการนิยามอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ขึ้นมาใช้ในบริบทใหม่ เพื่อปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับคนอื่น ๆ โดยเฉพาะชนกลุ่มใหญ่ที่กีดกันการเข้าถึงทรัพยากร อันแสดงถึงศักยภาพในด้านที่สร้างสรรค์ของความเป็นมนุษย์ผู้ซึ่งมิได้เป็นแต่เพียงฝ่ายยอมรับการถูกกระทำอย่างยอมจำนนและไร้ศักดิ์ศรี ผู้วิจัยจึงต้องการทราบว่า ชาวมลาบรีเลือกนิยามอัตลักษณ์ความเป็นชาติพันธุ์ของตนเองอย่างไร พวกเขา นิยามปัญหาที่เข้ามากกระทบต่อการดำรงชีวิตและมีความเข้าใจถึงการที่ต้องเลือกต่อรองเพื่อแสดงอัตลักษณ์ให้สัมพันธ์กับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไปอันนำไปสู่ปฏิบัติการช่วงชิงทรัพยากรคือที่ดินและป่าไม้ได้อย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษา พลวัตขององค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรของมลาบรีภายใต้บริบทและเงื่อนไขของการพัฒนา
2. เพื่อศึกษา การเปลี่ยนแปลงการให้ความหมายต่อพื้นที่และทรัพยากรของมลาบรีภายใต้บริบทและเงื่อนไขของการพัฒนา
3. เพื่อศึกษา ปฏิบัติการของการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจในบริบทและเงื่อนไขต่างๆ อันเกี่ยวข้องกับการช่วงชิงทรัพยากรของมลาบรี

1.3 ขอบเขตในการศึกษา

การศึกษานี้เลือกชุมชนชาวมลาบรี บริเวณบ้านห้วยหยวก ต.แม่ชะเนิง อ.เวียงสา จ.น่าน ซึ่งตั้งชุมชนอยู่กับชุมชนม้งบ้านห้วยหยวก อยู่ห่างจากอำเภอเมืองน่านทางทิศตะวันตก 50 กิโลเมตรและอำเภอเวียงสา 60 กิโลเมตร บ้านห้วยหยวกและที่ทำกินของหมู่บ้านอยู่ในเขตป่าที่ประกาศเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติโซนซี การคมนาคมสู่หมู่บ้านมีถนนลาดยางเกือบถึงหมู่บ้านทำให้มีความสะดวกจากการปรับปรุงเป็นทางหลวงชนบท ชุมชนชาวมลาบรีเท่าที่ปรากฏอยู่ขณะนี้ มี 3 ชุมชน คือ ที่จังหวัดแพร่มี 2 แห่งคือ กลุ่มที่อยู่กับคณะมิชชันนารีกลุ่ม New Tribes Mission ที่บ้านห้วยฮ่อม และกลุ่มที่อยู่บ้านท่าวะ ต. สะเดียบ แต่สาเหตุที่เลือกศึกษาชาวมลาบรีที่อยู่ในจังหวัดน่านเพราะเป็นพื้นที่ซึ่งมีความขัดแย้งกันอยู่ โดย มลาบรีกลุ่มนี้เคยอาศัยอยู่ในพื้นที่ป่าชุมชนในเขตอำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน แต่ถูกขับไล่ออกมาเนื่องจากข้อกล่าวหาที่ได้กล่าวถึงในความเป็นมาของปัญหาแล้ว และแม้จะอพยพมาอยู่กับม้งบ้านห้วยหยวกแต่ก็ยังคงเป็นพื้นที่ความขัดแย้ง นอกจากนี้ก็ยังเป็นกลุ่มที่ยังคงถูกนำไปเป็น "ทรัพยากรท่องเที่ยว" อย่างเข้มข้น

1.4 นิยามศัพท์

อัตลักษณ์ หมายถึง สิ่งที่สร้างขึ้นมาเพื่อบ่งบอกว่าเป็นตัวตน ว่าเป็นเขาเป็นใคร สัมพันธ์กับคนอื่น ๆ และสิ่งต่างๆ รอบตัวอย่างไร โดยอัตลักษณ์ไม่จำเป็นต้องมีหนึ่งเดียวและไม่มีใครครอบครองการสร้างอัตลักษณ์ได้อย่างเบ็ดเสร็จ

การเมือง หมายถึง ความสัมพันธ์เชิงอำนาจ โดยดูถึงกระบวนการต่อสู้แย่งชิงอำนาจในการตัดสินใจเพื่อควบคุมระบบการผลิต การแบ่งปันทรัพยากรและผลประโยชน์อื่น ๆ ที่มีในสังคม

การช่วงชิงทรัพยากร หมายถึง การพยายามสร้างความเป็นไปได้ในรูปแบบต่างๆ ทั้งวาทกรรมและปฏิบัติการเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับอำนาจเพื่อใช้ในการเข้าถึงทรัพยากร ในที่นี้คือ ทรัพยากรที่ดินและป่าไม้

การปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ หมายถึง การจัดการความสัมพันธ์ต่อสิ่งต่างๆ รอบตัวในเงื่อนไขและบริบทต่างๆ โดยอาศัยประสบการณ์ทางสังคมและการเรียนรู้ของผู้คนต่างๆ อันหลากหลายภายในสังคมนั้น และการจัดการความสัมพันธ์ยังอาจเกิดขึ้นในหลากหลายระดับที่อาจเสริมความสัมพันธ์เดิมให้มั่นคงหรืออาจนำไปสู่การปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง ในแง่นี้ การต่อรองจึงมีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์และผลประโยชน์ที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างต่อเนื่อง

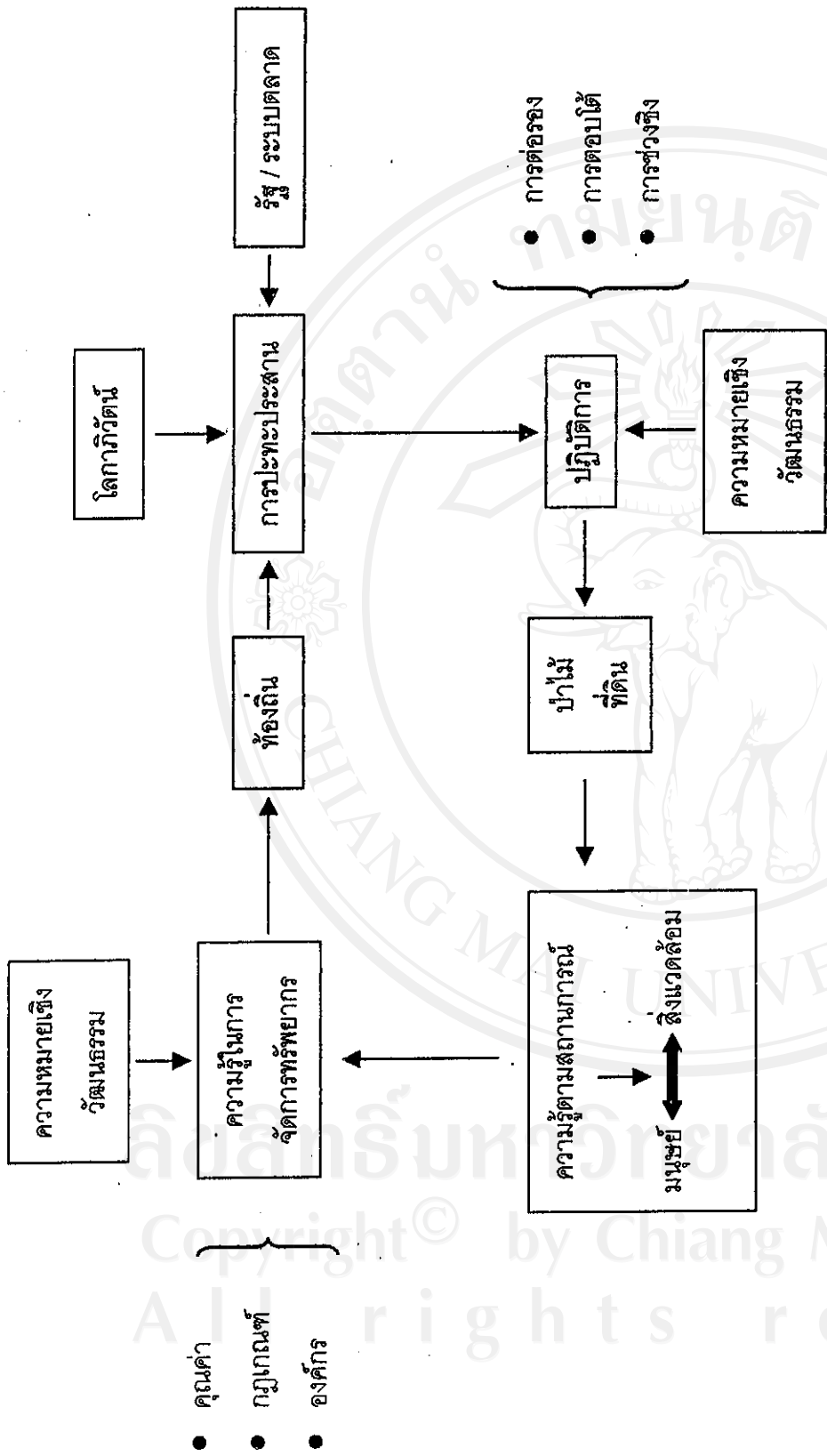
1.5 กรอบแนวคิดในการศึกษา

กรอบคิดในการศึกษาค้างนี้ ผู้วิจัยอาศัยกรอบแนวคิดหลักคือ แนวคิดนิเวศวิทยาการเมือง เพื่อทำความเข้าใจสังคมมลาบรีในด้านของพลวัตของความรู้ในการจัดการทรัพยากร การเปลี่ยนแปลงความหมายของพื้นที่และการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจท่ามกลางเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ทั้งเพื่อทำความเข้าใจถึงการต่อสู้ดิ้นรนของชาวมลาบรีในการเมืองของการช่วงชิงทรัพยากร โดยผู้วิจัยได้เลือกหน่วยในการวิเคราะห์คือ ปฏิบัติการในการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ของชาวมลาบรีในบริบทที่ตกเป็นคนชายขอบ ชาว มลาบรีมีการปรับเปลี่ยนองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากร การนิยามความหมายพื้นที่และการบ่งบอกอัตลักษณ์ในการปรับความสัมพันธ์ในเงื่อนไขและบริบทต่างๆ อย่างไม่

ส่วน ระดับการวิเคราะห์ จะพยายามวิเคราะห์ทั้ง 3 ระดับคือ 1.อุดมการณ์/สัญลักษณ์ 2. ระดับความสัมพันธ์ 3. ระดับองค์กร กล่าวคือ ในระดับอุดมการณ์หรือสัญลักษณ์จะเป็นการวิเคราะห์ถึงระบบคุณค่า หลักคิด ปรัชญาในระบบความรู้ที่อยู่เบื้องหลังการปรับเปลี่ยน

ความสัมพันธ์ในระดับความสัมพันธ์จะเป็นการวิเคราะห์ถึง การนำเอาความรู้ กฎเกณฑ์เข้ามาปรับเปลี่ยนจัดการความสัมพันธ์ทั้งภายในชุมชนและกับกลุ่มที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วยคือ รัฐ องค์กรพัฒนาเอกชน กลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ รวมทั้งความสัมพันธ์ที่มีต่อทรัพยากรที่ดินและป่าไม้ในบริบทและเงื่อนไขต่างๆ ในส่วน ระดับองค์กร จะเป็นการวิเคราะห์ถึง กลุ่มต่างๆ ที่อยู่ในความสัมพันธ์เชิงอำนาจโดยมิได้มองว่าชุมชนเป็น "หนึ่งเดียว" แต่เต็มไปด้วยความแตกต่างของหน่วยต่างๆ ในชุมชน โดยแต่ละกลุ่มมีการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ในบริบทอย่างไร

การวิเคราะห์ทั้ง 3 ระดับดังกล่าว เพื่อจะทราบถึง การจัดการทรัพยากรของชาวมลาบรี การปรับเปลี่ยนความหมายของพื้นที่และทรัพยากรรวมทั้งการพยายามปรับความสัมพันธ์เชิงอำนาจเพื่อเข้าไปช่วงชิงการจัดการทรัพยากรท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของ สังคม เศรษฐกิจ การเมืองและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่ออาจจะทำให้เห็นทางเลือกมากขึ้นในการจัดการทรัพยากรระหว่างผู้ใช้ทรัพยากรทั้งหลายในสังคมได้บ้าง

บริบท

จากแผนภูมิ จะเห็นได้ว่าองค์ความรู้ท้องถิ่นตามที่งานวิจัยชิ้นนี้มองว่าเป็นองค์ความรู้ เฉพาะสถานการณ์นั้นสะท้อนถึงระบบคุณค่าที่ดำรงอยู่ในชุดองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากร จนก่อเกิดเป็นกฎเกณฑ์ทางสังคมอันเป็นสถาบันในการจัดจำแนกและควบคุมการเข้าถึงทรัพยากร ของผู้คนหรือหน่วยทางสังคมที่ประกอบไปด้วยองค์การทางสังคมที่อยู่ในระบบการจัดการทรัพยากร และพื้นที่

องค์ความรู้ดังกล่าวนี้จึงเป็นสิ่งที่สามารถบ่งบอกถึงความพยายามในการนิยาม ความหมายทางวัฒนธรรมของชาวมลาบรีขึ้นมาท่ามกลางการปะทะประสานของความเป็น ท้องถิ่น รัฐและโลกาภิวัตน์อันเต็มไปด้วยพลวัตของกระแสดังกล่าว นั้นย่อมหมายถึงองค์ความรู้ ในการจัดการทรัพยากรของชาวมลาบรีย่อมมีความเป็นพลวัตในการดำรงอยู่โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเวทีของการชงชิงทรัพยากรที่กลุ่มต่างๆ ในสังคมมีอำนาจในการเข้าถึงทรัพยากรได้ไม่ เท่าเทียมกัน

การที่ไม่สามารถเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างเท่าเทียมกัน ชาวมลาบรีจึงตกอยู่ในสภาวะ ชายขอบของสังคม ความสามารถในการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจโดยอาศัยปฏิบัติการ ทางสังคมจึงปรากฏให้เห็นอย่างซับซ้อนและมีพลวัตไม่ว่าจะเป็นการต่อรอง การตอบโต้และ การชงชิง ปฏิบัติการเพื่อปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจจึงเป็นภาพปรากฏอย่างหนึ่งของ วัฒนธรรมในสังคมมลาบรี หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การนิยามความหมายทางวัฒนธรรมขึ้น มาในบริบทต่างๆ ของการต่อสู้ชงชิงทรัพยากร โดยความหมายดังกล่าวเกี่ยวข้องกับความเข้าใจ และปฏิบัติการที่ผู้คนจัดระยะห่างของตนเองในความสัมพันธ์ทั้งทางสังคมกับโลกธรรมชาติโดย สามารถเห็นได้จากการจัดการทรัพยากรอย่างที่ดินและป่าไม้อันเป็นทรัพยากรหรือพื้นที่ที่บรรจ ความหมายทางวัฒนธรรมไว้ โดยความหมายดังกล่าวก็มีการเลื่อนไหลไปในบริบทต่างๆ ใน ความสัมพันธ์เชิงอำนาจดังที่งานวิจัยชิ้นนี้พยายามสะท้อนให้เห็นว่าเป็นการเมืองของการชงชิง ทรัพยากร

1.6 การนำเสนอเนื้อหาวิทยานิพนธ์

บทที่ 1 เป็นบทนำ จะกล่าวถึง ความสำคัญของประเด็นการศึกษาในเรื่อง การศึกษา การจัดการทรัพยากรของชาวมลาบรีในภาวะที่ตกเป็นกลุ่มชายขอบของสังคมโดยใช้มุมมองของ การเมืองของการชงชิงทรัพยากร จากนั้นจะระบุถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษา ขอบเขตใน การศึกษานิยามคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการศึกษา กรอบแนวคิดในการศึกษา ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการศึกษาและการนำเสนอเนื้อหาวิทยานิพนธ์โดยสังเขป

บทที่ 2 เป็นการทบทวนงานศึกษาและแนวคิดที่เกี่ยวข้องใน 4 ประเด็น คือ แนวคิดนิเวศวิทยาการเมือง แนวคิดการเมืองเชิงพื้นที่และแนวคิดเรื่องผู้กระทำ รวมทั้ง การทบทวนงานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจของกลุ่มคนที่ตกอยู่ในภาวะชายขอบของสังคม

บทที่ 3 เป็นการเสนอระเบียบวิธีวิจัย เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 เป็นการศึกษาเรื่อง มลาบรี กับพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ในรัฐชาติไทย เพื่อเข้าใจถึงประวัติศาสตร์ของความสัมพันธ์ของกลุ่มชาติพันธุ์มลาบรี รัฐและการพัฒนาเพื่อนำไปสู่ความเข้าใจในบริบทการพัฒนากลุ่มมลาบรีในปัจจุบัน โดยได้แบ่งช่วงการเปลี่ยนแปลงออกเป็น 4 ยุค ได้แก่ ยุค "ยุมบรี" ยุค "มราบรี" ยุค "มลาบรี" และยุค "ชุมชนตองเหลือง" โดยแต่ละยุคได้ทำให้เห็นถึงการที่สังคมชาวมลาบรีได้ถูกรับรู้และมีตำแหน่งแห่งที่ในสังคมภายนอกอย่างไรบ้าง การที่สังคมภายนอกได้สร้างภาพของชาวมลาบรีขึ้นมาในแต่ละยุคนั้นได้มีผลต่อการจัดความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างไรโดยเฉพาะประเด็นของการเข้าถึงทรัพยากรในแต่ละยุค

บทที่ 5 เป็นการศึกษาถึงการผลิตของสังคมเก็บของป่าล่าสัตว์และองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากร ในบทนี้จะเห็นได้ว่า วิธีการผลิตแบบเก็บของป่าและล่าสัตว์เป็นสิ่งที่แสดงถึงการจัดความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ระบบการผลิตแบบเก็บของป่าและล่าสัตว์ได้แสดงให้เห็นถึงการสร้างความรู้ในการอยู่กับสิ่งแวดล้อมที่ชาวมลาบรีเรียนรู้ในด้านต่างๆ ยิ่งไปกว่านั้น ระบบการผลิตของสังคมมลาบรียังแสดงถึงมิติทางสังคมที่แสดงนัยของความเป็นเพศ ครอบครัวและเครือญาติด้วย ในบทนี้จะเห็นได้ว่าระบบการผลิตแบบเก็บของป่าและล่าสัตว์ของสังคมมลาบรีมีส่วนอย่างสำคัญในการสร้างองค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อความสัมพันธ์ทั้งต่อผู้คนในสังคมและทรัพยากรธรรมชาติ

บทที่ 6 เป็นการศึกษาสภาพของชุมชนในพื้นที่ศึกษา ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงสภาพชีวิตของชาวมลาบรีในพื้นที่ปิดล้อมของการพัฒนาที่มีสถานการณ์ต่างๆ เกิดขึ้นและได้กลายมาเป็นแรงกดดันต่อชุมชนในพื้นที่ศึกษาอย่างไรบ้าง โดยได้แยกอธิบายให้เห็นใน 5 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นแรกคือทรัพยากรที่ขาดแคลนและความขัดแย้งในทรัพยากรระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ ประเด็นนี้ได้แสดงถึงการที่ตกอยู่ในพื้นที่ซึ่งถูกครอบครองโดยชาวม้งได้ทำให้ชาวมลาบรีประสบกับปัญหาในการเข้าถึงทรัพยากรด้วย ประเด็นที่สองก็คือ การดิ้นรนของครัวเรือนแรงงานและความเป็นเครือญาติที่อ่อนพลังลง ในภาวะที่แต่ละครัวเรือนต่างแยกย้ายออกไปทำงานตามไร่จึงเป็นช่วงที่ความสัมพันธ์ที่เคยพึ่งพิงพลังของความเป็นเครือญาติได้ลดบทบาทลงมาก ครัวเรือนจึงกลายเป็น

หน่วยงานสังคมที่ต้องแบกรับภาระต่างๆ มากขึ้น ในขณะที่ไม่สามารถพึ่งพิงหน่วยงานสังคมอย่าง กลุ่มเครือญาติได้เหมือนเดิม ประเด็นที่สามคือสินค้าและความจอมปลอมของลัทธิบริโภคนิยม ในประเด็นนี้จะอธิบายถึงอำนาจของระบบตลาดที่ได้ทะลุทะลวงเข้าสู่ชุมชนห่างไกลบนพื้นที่สูง การที่สินค้าได้ถูกยอมรับและเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงออกของตัวตนทางสังคมของ ชาวมลลาบริการ์ได้สินค้ามาจึงนำไปสู่การถูกขูดรีดแรงงานมากยิ่งขึ้น ประเด็นที่สี่คือการท่องเที่ยว และการตกเป็นสินค้าของความเป็นชาติพันธุ์ การท่องเที่ยวมีส่วนในการกักขังอัตลักษณ์ทาง ชาติพันธุ์ของชาวมลลาบริและส่งผลให้ความเป็นมลลาบริที่ตกสินค้านี้ไม่ได้นำไปสู่ตัวตนที่น่าภาคภูมิใจให้กับชาวมลลาบริรุ่นใหม่ที่ต้องออกไปเผชิญกับโลกภายนอกและประเด็นสุดท้ายคือ การพัฒนา ที่แตกกระจาย ประเด็นนี้ทำให้เห็นได้ว่า การพัฒนาที่เข้าสู่ชุมชนมลลาบรินั้นมีด้วยกันในหลาย ทิศทางจากกรณีที่มีความแตกต่างหลากหลายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา

บทที่ 7 เป็นการศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงการให้ความหมายต่อพื้นที่และทรัพยากรของ ชาวมลลาบริ โดยผู้วิจัยได้พยายามอธิบายประเด็นดังกล่าวนี้ผ่านเรื่อง โลกทัศน์ ของชาวมลลาบริเพื่อ แสดงให้เห็นว่า ชาวมลลาบริมีการนิยามความหมายของพื้นที่และทรัพยากรตามวัฒนธรรมของ ชาวมลลาบริอย่างไรบ้าง ยิ่งไปกว่านั้น การนิยามความหมายของพื้นที่และทรัพยากรยังสะท้อนถึง การจัดความสัมพันธ์เชิงอำนาจเหนือพื้นที่ด้วย ดังที่ในปัจจุบันนี้เมื่อชาวมลลาบริในฐานะ ชุมชนที่ ตั้งอยู่ในพื้นที่ปิดล้อมภายใต้การควบคุมของกลุ่มอำนาจภายนอก การที่แต่ละกลุ่มอำนาจต่างก็มี ความพยายามแสดงอำนาจเหนือพื้นที่เพื่อสร้างความชอบธรรมในการจัดการพื้นที่และทรัพยากร นั้นก็ได้สร้างผลกระทบต่อความหมายที่ชาวมลลาบริมีต่อพื้นที่และทรัพยากรด้วย

บทที่ 8 เป็นการศึกษาถึงการปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจภายใต้บริบทการพัฒนา ของชาวมลลาบริที่มีความซับซ้อนและพลวัตภายใต้สภาวะความเป็นชายขอบที่ส่งผลต่อการดำรง อยู่อย่างยากไร้และถูกรีดลอนความสามารถในการจัดการทรัพยากรของชุมชน โดยชาวมลลาบริหัน มาใช้การต่อรองหลากหลายรูปแบบเพื่อปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับกลุ่มอำนาจ ภายนอกชุมชนและการต่อรองปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์ก็ยังคงเกิดในชุมชนชาวมลลาบริด้วยเช่นกัน โดยครัวเรือนยากจนในฐานะผู้ยากไร้ในชุมชนได้พยายามต่อรองความสัมพันธ์กับครัวเรือนมีฐานะ ด้วยการใช้ความสัมพันธ์เชิงเครือญาติและการแบ่งปันทรัพยากร ยิ่งไปกว่านั้น ชุมชนชาวมลลาบริ ได้หันมาใช้สิ่งต่างๆ อย่างการแบ่งปันทรัพยากร เรื่องเล่า ความทรงจำในอดีตและการปฏิบัติการ จริงบนพื้นที่มาเพื่อทำให้คนในชุมชนมีจินตนาการของความเป็นชาติพันธุ์ร่วมกันเพื่อเป็นยุทธวิธีใน การทำให้ผู้คนได้หันหน้ามาช่วยเหลือกันท่ามกลางการถูกปิดล้อมจากกลุ่มอำนาจและสภาพ การดำรงชีวิตอย่างยากไร้

บทที่ 9 เป็นการนำเสนอข้อสรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะจากการศึกษา โดยผู้ศึกษาจำแนกเป็น 3 ประเด็นเพื่อตอบประเด็นในการศึกษาโดยพบว่า 1) องค์ความรู้ในการจัดการทรัพยากรของสังคมชาวมลาบรีมีพลวัตตามการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ 2) การปรับเปลี่ยนความหมายของพื้นที่และทรัพยากรของชาวมลาบรีแสดงถึงความซับซ้อนของการเมืองเชิงพื้นที่ 3) การปรับเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจเพื่อช่วงชิงทรัพยากรทำให้เห็นถึงตัวตนทางสังคมที่ซับซ้อนของชาวมลาบรีภายใต้บริบทการพัฒนา ส่วนในประเด็นข้อถกเถียงเชิงแนวคิดในการศึกษา ผู้วิจัยแยกออกเป็น 2 ประเด็นคือ 1) การต่อสู้ดิ้นรนของชุมชนชาวมลาบรีในปัจจุบันทำให้เห็นถึงการดำรงอยู่ของสังคมผู้เก็บของป่าล่าสัตว์ที่ยืดหยุ่นเปลี่ยนแปลง และ 2) การนำแนวคิดเรื่องความสัมพันธ์เชิงอำนาจมาศึกษาสังคมชาวมลาบรีทำให้เห็นถึงความซับซ้อนของปัญหาในการจัดการทรัพยากรบนพื้นที่สูงในบริบทของการพัฒนาของประเทศไทย ส่วนในประเด็นเรื่องข้อเสนอแนะจากการศึกษา ผู้วิจัยได้แยกออกเป็น 3 ประเด็นคือ 1) การจัดการทรัพยากรเชิงเดียวที่ให้อำนาจกับหน่วยงานสังคมเพียงหน่วยเดียวมีอำนาจจัดการและนำการศึกษากันแบบสมบูรณมาใช้อาจไม่ใช่คำตอบที่เหมาะสมให้กับการจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมที่ต้องการให้เกิดการอนุรักษ์เพื่อความยั่งยืน และ 2) รัฐควรยอมรับรูปแบบการผลิตแบบเก็บของป่าล่าสัตว์ของชาวมลาบรี 3) การสนับสนุนให้มีการเข้ามาทำการศึกษาสังคมชาวมลาบรีให้มากยิ่งขึ้นไปอีกในอนาคต